

A JOGÁSZ VÁLASZOL

Dr. Juhász György Tibor

Az öröklés jogszerű, esetleg nem mindig jogos feltételei

Az elmúlt hetekben többen is fordultak hozzám öröklési jogi kérdésekkel. Legtöbb esetben az okozza a problémát, hogy az örökhagyó már nem az első házasságában élt, és a korábbiakból is született gyermeke, akivel esetleg már évtizedek óta nem tartotta a kapcsolatot. Jellemzően egyik oldalon áll az özvegy és a közös gyermekek, másik oldalon a korábbi házasságból született leszármazók. Már az örökség elosztása is vitákat eredményez, a hagyaték átadása után pedig lehetetlen helyzet adódik.

A vonatkozó jogszabályok alapján igyekszem általános tájékoztatást adni, a legfontosabb rendelkezéseket ismertetni. Kivételek természetesen vannak, és egy-egy eset kapcsán számtalan olyan egyedi körülmény merülhet fel, ami miatt egy levelet kiragadva – a teljes tényállás ismerete nélkül – nem szeretnék konkrét állásfoglalást, tanácsot adni.

Minden hagyatékra minősül, ami a halál időpontjában az elhunyt vagyonát képezte: ingók, ingatlanok, vagyoni értékű jogok. Amennyiben házasságban élt, úgy tulajdonát képezte a házastársi vagyonközösség őt megillető része, fő szabály szerint a fele.

A hagyaték tulajdonjogát a gyermekek öröklik, fejenként egyenlő arányban. Ha valamelyik gyermek korábban elhunyt, akkor az ő örökrészt az ő örökösei között kell felosztani. A polgári jog nem tesz különbséget a gyermekek között, kizárólag a vérségi kötelék számít. Ily módon mindegy, hogy a gyermek házasságon kívül született-e, vagy az a házasság, amelyben fogant, már felbom-

lott. Az örökbefogadott is vér szerinti leszármazónak minősül.

A túlélő házastárs öröklő a vagyoni speciális hasznélvezeti jogát, az úgynevezett özvegyi jogot. Ennek célja, hogy ugyanabban a környezetben és közelítőleg azonos színvonalon élhessen, mint házastársa halála előtt.

A fenti szabályok a törvényes öröklés esetére vonatkoznak. Más a helyzet, ha az örökhagyó végrendeletet hagyott hátra. A végrendelet korlátját jelenti a köteles rész jogintézménye, ami azt jelenti, hogy a leszármazókat akkor is megilleti a törvényes örökrészüket fele, ha az örökhagyó másként rendelkezett. A túlélő házastárs özvegyi joga pedig a szükségleteinek megfelelő mértékre korlátozódik.

A törvényes örökrész vagy a köteles rész akkor is megilleti az örököst, ha erkölcsi érzékünk netán mást diktálna. Sokszor az évtizedek óta nem látott gyerek csak a hagyatéki tárgyaláson jelenik meg, és jogosan tartja a markát, bár a „jogosan” szó helyett helyesebb lenne a „jogszerűen” kifejezés használata. A

törvényes örököst csak szélsőséges esetben lehet teljesen kizárni az örökségből, például, ha az örökhagyó sérelmére súlyos bűncselekményt követett el. A kapcsolat hiánya vagy a rossz viszony önmagában nem elegendő ok a kitagadáshoz.

Ha az egymással rossz viszonyban lévő rokonok, féltestvérek, unokatestvérek közösen örökölnek meg egy ingatlant, akkor a közös tulajdont bármelyikük kérésére a bíróság megszünteti. Legjobb megoldás, ha egyikük – akár hitelből – kifizeti a tulajdonostársakat vagy közösen értékesítik az ingatlant. Erre az időszakra célszerű félretenni a személyes ellentéteket, és meg egyezni, mivel az idő előrehaladtával az ingatlan értéke csökken, és megegyezés hiányában a kényszerű bírósági per jelentős költségekkel jár.

Az élet gyakran összetettebb helyzeteket produkál, mintsem azt a fenti leegyszerűsített szabályokkal meg lehetne oldani. Az eljáró közjegyzők a hagyatéki eljárásban viszonylag részletes felvilágosítást adnak. Ha az ember nem a klasszikus egy szülői pár és közös gyerekek családmóddal él, hanem kényszerült, hanem válások és különböző pároktól származó gyermekek tarkítják életútját, akkor szerencsésebb, ha már életében rendezi vagyona sorsát, így nem mérgesíti tovább az itt maradtakat általában egyébként is feszült viszonyát.

Zsurkó János ipart teremtett Szegeden

A Grácia cipőgyár és alkalmazottai emlékére számos korabeli fénykép őrz, melyek a család birtokában vannak. Zsurkó János a második sorban, kislánnyal az ölében

A Délmagyarország március 21-i számában idézett a lap egyik korabeli – nagyapámmal, Zsurkó Jánossal kapcsolatban – megjelent cikkéből. Mivel az akkori újságírók nem merték megírni a nyílt tárgyaláson elhangzottakat, fontosnak tartom az alábbiak – utólagos – nyilvánosságra kerülését, hiszen nemcsak a leszármazottak sokaságának kellene büszkének lennie Zsurkó Jánosra, aki ipart teremtett Szegeden, hanem a városnak is.

Zsurkó János 1893-ban született Nagyváradon. Itt tanulta a cipész mesterség alapjait. 1912-ben szabadult fel. Inas éveinek gyakorló állomásai: Hódmezővásárhely, Makó, Szeged, Orosháza és Budapest voltak. Még tanoncként dicséret oklevelét nyert kiemelkedő szakmai tudásáért. Végül Szegeden telepedett le, ahol keményen megdolgozott azért, hogy saját gyára legyen. Önálló iparosként kezdte, majd 1916-ban megalapította első üzemét a Kossuth Lajos sugárút 6. szám alatt, ahol 1930-ban már 40 segéd és 4 tanonc dolgozott. Később, ahogy nőtt a gyár helyisége, a gyár átköltözött a Vadász u. 2/b szám alá. A negyvenes években már 120-ra nőtt a termelői létszám. Nagyon sokat adott a minőségért, kényszerült arra, hogy az ő üzeméből ne kerülhessen ki kifogásolható termék. 1944-ben a németek felajánlották, hogy kiviszik a gyárat Németországba, de ő becsületesen magyarként a gyárral együtt íthott maradt. 1945-ben a szovjet hadsereg leszerelte a legjobb német gépeket. Zsurkó Jánosnak a saját hátán kellett a bőrlapokat az emeletről lecipelnie és a szovjet hadsereg teherautójára raknia. Közben a szovjet hadsereg Budapestet lőtte, Zsurkó János a család tiltakozása ellenére élete kockáztatásával sietett a fővárosba, hogy pótolja az eltulajdonított bőrt, mert gondoskodni akart alkalmazottairól. A gyárról a Magyar Ipar Almanachja (1930-as kiadás) is megemlékezik.

Édesanyám ma is pontosan emlékszik az 1947-es koncepció perre, ahol tanúk sokasága mondta el pozitív vallomását Zsurkó János, az akkori Grácia cipőgyár tulajdonosának védelmében. Később őket elbocsátották állásukból, amíg az Anyag és Árhivatal hivatalos vizsgálata megállapította (erről dokumentum is van), hogy csak kifogástalan minőségű lábbelit találtak a Grácia cipőgyárban és üzleteiben. A tárgyalás érdekessége volt, hogy a Budapestről érkezett szakértők semmilyen

manipulációra nem kaptak utasítást, így csak az igazságot tárták a bíróság elé. A fő vádpont az volt, hogy papírral helyettesítették a bőrt a vadászbakancsban. Ezzel kapcsolatban a szakértők megállapították, hogy a bakancsokban mind a talp-, mind a sarokrészen grammra pontosan megvan az előírt bőrmennyiség. Súlyban ezen felül helyeztek el egy réteg impregnált papírt, amely a régi gyakorlat szerint a víz felszívargását volt hivatott megakadályozni. Ez persze cseppet sem zavarta az ügyészséget és a bíróságot az ítélethozatalban. Dicséret illeti viszont a becsületes munkásokat, akik mind őszintén vallottak a tárgyaláson, pedig emiatt komoly hátrányok érték őket. Az egyik munkás Szegeden soha többé nem kapott állást. Talán a nyilvánosság ereje meghátrálásra kényszerítette volna a túlbuzgó helyi hatalmasságokat, akik nem akarták elfogadni, hogy 1947-ben a Grácia cipőgyár még nem tartozott az államosítási törvények hatálya alá, csak később, 1952-ben. Így a gyár lefoglalása még a korabeli ítélet ellenére is törvénytelenül történt. A gyár végső államosítását a 4/1952-es törvény alapján legalizálták. A koncepció per egyszerűen egy olyan helyi túlkapas volt, amelyre senki nem kérte a helyi hatalmasokat.

Zsurkó János békés ember volt, egyáltalán nem volt veszélyes a kommunista hatalomra. Éppen ezért teljesen felesleges volt 1948-ban, mint egy rablógyilkost hatalmas vasgolyóval a lábán a Váci Fegyházba szállítani. Az ítélet szerinti 8 év fegyházbüntetésből végül is 6 évet kellett letöltenie, 1953-ban térhetett haza Szegedre. A család a Legfelsőbb Bíróságon 1990-ben kezdeményezte a rehabilitációt. Az ügyet a Csongrád Megyei Bíróság hatáskörébe utalták, melynek nevében Dr. Hegedűs István bíró megsemmisítette az 1948-ban hozott ítéletet.

A város sokat köszönhet Zsurkó Jánosnak, aki ipart teremtett a semmiből, munkahelyet biztosított 120 embernek. Kamatmentes kölcsönt adott házépítésre a megbízható dolgozóinak. Ez a hitelkonstrukció ma is sok családon segíthetne. Zsurkó János szerette szakmáját, és Szegedet. 1973-ban bekövetkezett haláláig szorgalmasan dolgozott, nem kérte nyugdíjazását. Sokat köszönhet Zsurkó Jánosnak a Szegedi Nemzeti Színház is, amelynek egyik fő anyagi támogatója volt, amíg tehetette.

KELEMEN ANDRÁS, SZEGED

Vigyázzunk környezetünkre!

A közelmúltban – mint azt a Délmagyarország is megírta, Erdőtakarító vadászok címmel – központi kezdeményezésre Országos Természetszpítő Akciót szerveztünk mi, a Balástyai Móra Ferenc Vadásztársaság tagjai.

Az akció sikeres volt, jó időt kaptunk, az előzetes szervezés szerint mindenütt ott voltak a szemetet elszállító traktorok, utánfutók. Három helyen kellett reggel nyolc órakor gyülekezni, szép számmal össze is jöttünk, össze-

sen közel hetven személy. Délután egy óráig mintegy 30 köbméter szemetet vittünk be a közösi szemetételekre. A jelenlévő vadászokat, ismerősöket, barátokat, vagy „csak” természetvédőket téval, üdítővel láttuk el, a munka végétével ebédre hívtuk meg.

Dicséret illeti az összes jelenlevőt, a szorgalmas munkát, melylyel sok-sok tájidegen szeméttől (rossz hűtő, ágybetét, kerékpár, üvegek és még ki tudja, mi minden) szabadították meg Csenge-

lén, Kisteleken és Balástyán szűkebb környezetünket. Ehhez a csengelei önkormányzat egész napra biztosított egy traktort pótkocsival, térítésmentesen, segítségül.

Sajnos még több százszor ennyi szemet még maradt, szükség lesz sok-sok ilyen akcióra, de legnagyobb szükség arra lenne, hogy mindannyian védjük a természetet azzal is, hogy nem szemetelünk.

DOROGI GÉZA, SZEGED

Messze van a kicsi falum...

Ezzel a címmel rendezte meg a Magyaróta-szerzők és Énekesek Dél-magyarországi Egyesülete vasárnap, április 17-én 16 órai kezdettel az ifjúsági házban magyar nóta- és operettgáldélutánját. A műsorban fellép-

nek: Dömsödi Farkas Bálint és Csala Judit előadóművészek. A szegediek közül Németh József Liszt-díjas, Erdemes művész, Kurina Terhes Irén, Lévai László bronzkoszorús nótaénekes, Fodor Károly, Ódry Zsuzsa és

Kismártoni Ilona, a Szegedi Nemzeti Színház tagja, valamint Jarosewitz Margit énekes. Kísér: Csicsó Győző cigányzenekara.

BÓKA MÁTYÁSÉ Elnökségi Tag, SZEGED

200 db jegyet sorsolunk ki a NOX együttes szegedi koncertjére!
A DÉLMAGYARORSZÁG ÉS A DÉLVILÁG ELŐFIZETŐI RÉSZÉRE!

Válaszoljon a kérdésre, majd SMS-ben küldje el
a 06-90-631-621-es számra április 20-ig.*

MINDEN NYERTES 2 DB JEGYET KAP AJÁNDÉKBA!

Koncert időpontja: 2005. április 24., vasárnap, 20.00. Helyszín: Újszegedi Sportcsarnok, Temesvári krt. 33.
 *A nyertesek névsorát keresse április 22-i számunkban!

Az SMS-t mindig a Nox szóval kezdje, és egy szöveghagyatást követően kell a helyes válasz betűjelét beírni. Kérjük, hogy a válasz után tüntesse fel nevét és címét!

*A szolgáltatást minden T-Mobile, Pannon- és Vodafone ügyfél igénybe veheti.
 Az SMS díja 76 Ft + áfa.
 Ügyfélszolgálat: 06-1-371-48-20 vagy
 ugyfelszolgalat@ikonewmedia.hu

Mi a Nox együttes áprilisban megjelent új albumának a címe?

A – Ragyogás
 B – Csillogás
 C – Tündöklés